

Ekonomika krizových situací

Ing. Pavel Kincl, Ph.D.

Právní rámec

- Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky
- Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému, ve znění pozdějších předpisů

- Zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky
- Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon o státním rozpočtu pro příslušný rok, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 12/2002 Sb., o státní pomoci při obnově území, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška MF č. 412/2021 Sb., o rozpočtové skladbě

- Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 374/2015 Sb., o ozdravných postupech a řešení krize na finančním trhu
- Zákon č. 21/1992 Sb., o bankách
- Zákon č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví
- Zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu
- Zákon č. 15/1998 Sb., o dohledu v oblasti kapitálového trhu a o změně a doplnění dalších zákonů

VYMEZENÍ POJMU EKONOMIKA ZABEZPEČENÍ KRIZOVÝCH SITUACÍ

Současná rizika ovlivňující velikost a strukturu zdrojů

Veřejné rozpočty

Financování krizového řízení

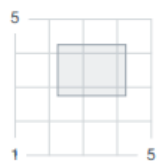
Pojetí alokace zdrojů k podpoře ochrany obyvatelstva

EKONOMIKA ZABEZPEČENÍ KS

- = shrnutí ekonomických činností souvisejících s využitím dostupných zdrojů k zabezpečení OO na jednotlivých úrovních státní správy a samosprávy.
- **Akceptovány:** zásady minimalizace nákladů.
- **Dosahování:** maximálních užitků.
- **Důraz na:** zvyšování efektivnosti a spravedlnosti.

Současná rizika ovlivňující velikost a strukturu zdrojů

Visible area

Methodology

Survey respondents were asked to assess the likelihood of the individual global risk on a scale of 1 to 5, 1 representing a risk that is very unlikely and 5 a risk that is very likely to occur over the course of the next ten years. They also assessed the impact of each global risk on a scale of 1 to 5, 1 representing a minimal impact and 5 a catastrophic impact. To ensure legibility, the names of the global risks are abbreviated.

Source: World Economic Forum Global Risks Perception Survey 2020

Risk categories

- ◆ Economic
- ◆ Environmental
- ◆ Geopolitical
- ◆ Societal
- ◆ Technological

Top Risks

by likelihood

- 1 Extreme weather
- 2 Climate action failure
- 3 Human environmental damage
- 4 Infectious diseases
- 5 Biodiversity loss
- 6 Digital power concentration
- 7 Digital inequality
- 8 Interstate relations fracture
- 9 Cybersecurity failure
- 10 Livelihood crises

Top Risks

by impact

- 1 Infectious diseases
- 2 Climate action failure
- 3 Weapons of mass destruction
- 4 Biodiversity loss
- 5 Natural resource crises
- 6 Human environmental damage
- 7 Livelihood crises
- 8 Extreme weather
- 9 Debt crises
- 10 IT infrastructure breakdown

https://www3.weforum.org/docs/WEF_The_Global_Risks_Report_2021.pdf

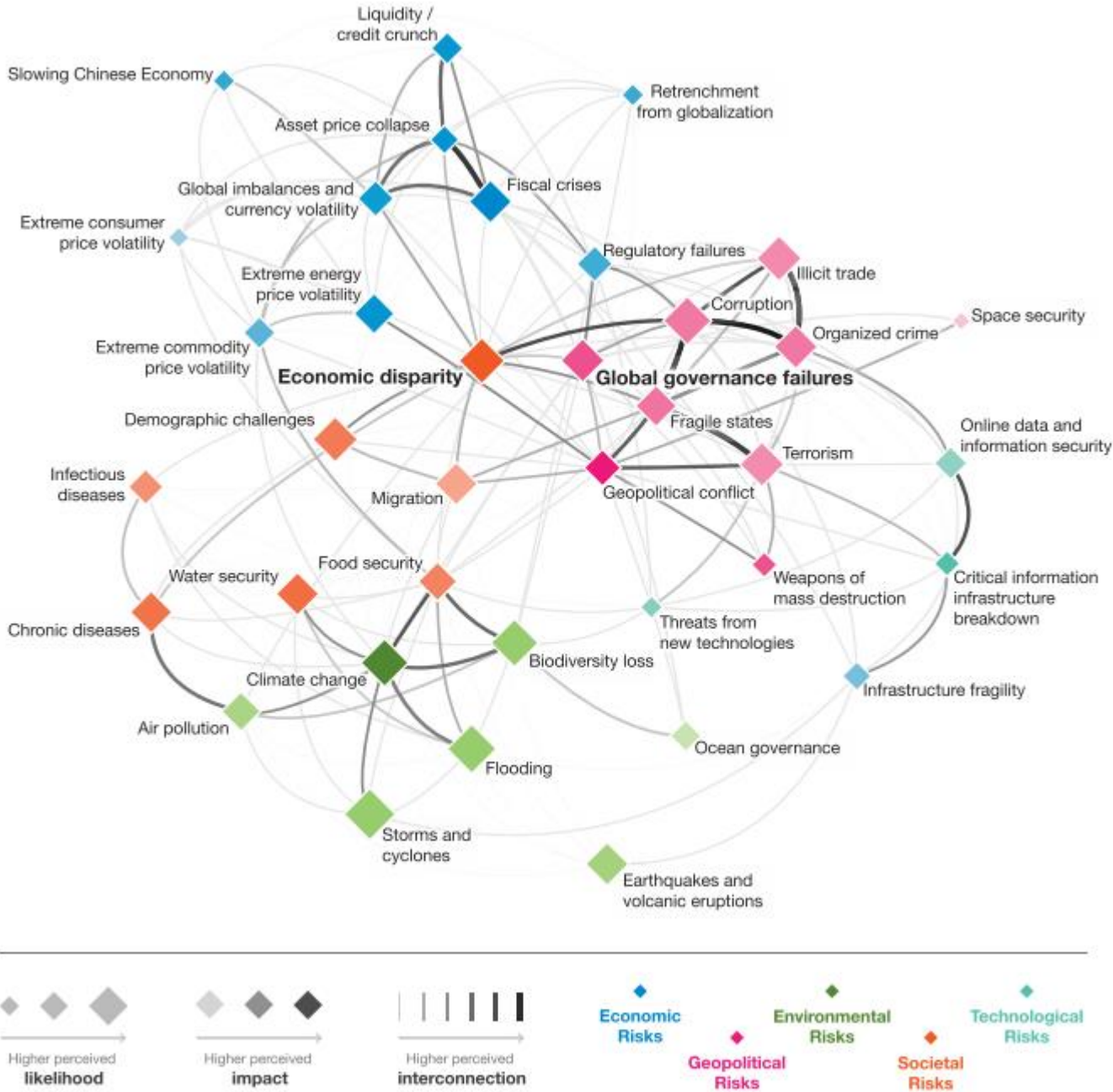

10 největších rizik seřazených podle pravděpodobnosti a dopadu	
hodnocení	pravděpodobnost x dopad
1.	změna klimatu
2.	fiskální krize
3.	ekonomická nerovnost
4.	globální selhání moci
5.	bouře a cyklóny
6.	extrémní energ. cenová nestabilita
7.	geopolitické konflikty
8.	korupce
9.	povodně
10.	bezpečnost v oblasti vod

10 největších rizik seřazených podle průměrné síly vzájemných propojení	
hodnocení	propojení
1.	ekonomická nerovnost
2.	globální selhání moci
3.	geopolitické konflikty
4.	křehké státy
5.	korupce
6.	bezpečnost potravin
7.	regulární selhání
8.	změny klimatu
9.	fiskální krize
10.	kolaps cen aktiv

(verze 2011)

MALACHOVÁ, Hana, Rudolf URBAN a Aleš KUDLÁK. Ekonomika zabezpečení krizových situací: studijní text. Brno: Univerzita obrany, 2017. ISBN 978-80-7231-409-6.

Z programového prohlášení vlády (leden 2022):

„Vytvoříme *novou Bezpečnostní strategii České republiky*, která bude vycházet z výsledků nově provedeného auditu národní bezpečnosti, nové Strategické koncepce NATO a Strategického kompasu EU. Bezpečnostní strategie aktualizuje bezpečnostní hrozby a bude lépe definovat odpovědnost jednotlivých složek systému, včetně role národního bezpečnostního poradce.“

Číslo	Bezpečnostní hrozby	1999	2015
1.	Terorismus	✓	✓
2.	Šíření ZHN a jejich nosičů		nové
3.	Kybernetické útoky	✓	✓
4.	Nestabilita a regionální konflikty	✓	✓
5.	Negativní aspekty mezinárodní migrace	✓	✓
6.	Organizovaný zločin a korupce	✓	✓
7.	Ohrožení funkčnosti kritické infrastruktury		nové
8.	Přerušení dodávek strategických surovin nebo energie	✓	✓
9.	Pohromy přírodního nebo antropogenního původu a jiné mimořádné události	✓	✓
10.	Násilné akce subjektů cizí moci (státní i nestátní) proti osobám zdržujícím se na území ČR, majetku a jiným chráněným zájmům státu	✓	
11.	Rozsáhlá a závažná diverzní činnost, jejímž cílem je v rámci zjevné přípravy agrese znehodnotit prostředky obrany ČR a narušit její přechod na válečný stav	✓	
12.	Hrozba agrese	✓	
13.	Vojenské napadení	✓	
14.	Oslabování mechanismu kooperativní bezpečnosti i politických mezinárodně právních závazků v oblasti bezpečnosti		nové
15.	Extremismus a nárůst interetnického a sociálního napětí		nové

Veřejné rozpočty a financování KŘ

- Ekonomický rámec umožňuje zajištění bezpečnostních zájmů.
- Hospodářská politika spoluvytváří podmínky pro zajišťování bezpečnosti a obrany.
- Příznivé ekonomické a právní prostředí a makroekonomická stabilita je předpokladem pro vytváření zdrojů pro zajištění bezpečnosti a obrany státu.
- Zdrojovým rámcem politik vyplývajících z Bezpečnostní strategie jsou **veřejné rozpočty**.
- **Možnost doplnění veřejných rozpočtů** z bilaterálních a multilaterálních zdrojů.

- Úroveň výdajů k zajištění bezpečnosti musí zajistit obranyschopnost státu a ochranu životů, zdraví a majetku jeho občanů.
 - -> vláda vytváří rozpočtový rámec.
- Z Bezpečnostní strategie vyplývá existence Bezpečnostního systému ČR.
- **Bezpečnostní systém ČR** – propojení roviny:
 - politické (vnitřní a zahraniční),
 - vojenské,
 - vnitřní bezpečnosti a ochrany obyvatel,
 - **hospodářské, finanční,**
 - legislativní, právní a sociální.
- Koncepce ochrany obyvatelstva.

- **Základním nástrojem financování KŘ jsou veřejné rozpočty.**
- **Členění veřejných rozpočtů:**
 - **Vertikální** – státní rozpočet a rozpočty územně samosprávných celků.
 - **Horizontální** – autonomní rozpočty subjektů mimorozpočtového (fondového) financování.
- **Rozpočtová pravidla** – vymezují rozpočtový proces, včetně reakce na MU a KS.
- **Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech:**
 - Základní norma pro financování výdajů KŘ a OO.
 - Upravuje výdaje státního rozpočtu a finanční hospodaření organizačních složek státu v podobě kapitol státního rozpočtu.
 - Vymezuje funkci MF při vyhlášení stavu ohrožení státu a válečného stavu.
- **Členství v EU:**
 - rozpočet EU,
 - Fond solidarity EU (živelní pohromy).

- Příjmy a výdaje státního rozpočtu se člení na **kapitoly** – okruhy působnosti a odpovědnosti ústředních orgánů státní správy.
- **Pro financování krizového řízení jsou významnými rozpočtovými kapitolami zejména:**
 - kapitola 314 – Ministerstvo vnitra,
 - kapitola 398 – Všeobecná pokladní správa (VPS).

Kapitola státního rozpočtu Všeobecná pokladní správa (VPS):

- Příjmy a výdaje státního rozpočtu, které mají všeobecný charakter nebo výdaje státního rozpočtu, jejichž výše pro jednotlivé kapitoly není v době schvalování zákona o státním rozpočtu na příslušný rozpočtový rok známa.

Proč je VPS důležitá?

1. Ve VPS se vytváří účelová rezerva finančních prostředků na řešení KS, jejich předcházení a odstraňování jejich následků.
2. Ve VPS se vytváří rezerva finančních prostředků využitelných pro IZS.
3. Součástí VPS je Vládní rozpočtová rezerva.

Příklad použití prostředků z VPS – výdaje státu na boj s Covid-19:

- V souvislosti s opatřeními proti Covid-19 bylo v r. 2020 z kapitol VPS a Státní dluh převedeno do rozpočtu výdajů ostatních kapitol SR 117,6 mld. Kč a na konci roku bylo z toho vyčerpáno 84,6 mld. Kč – převážná část výdajů na pandemická opatření.
- Nejvíce výdajů souvisejících s opatřeními proti covid-19 bylo čerpáno na podporu v sociální oblasti včetně zaměstnanosti, nákup ochranných prostředků a oddlužení některých nemocnic.
- Předmětem finančního plnění prostředků převedených z VPS byly i nákupy osobních ochranných a dalších (zdravotnických) prostředků a služeb pro účely protiepidemických opatření.

Pozn.: Výroční zpráva NKÚ 2020 ohledně výše uvedených výdajů poukazuje na nesrovnalosti v účelovém vymezení výdajů na opatření proti COVID a jejich podílu na meziročním nárůstu výdajů státu.

Účelová rezerva finančních prostředků na řešení krizových situací

- Vytvořena na základě požadavků krizového zákona.
- Určena k **pokrytí prvotních nákladů** vzniklých v důsledku KS.
- Finanční prostředky zejména na:
 - **Nouzové přežití** – doprava, ubytování a stravování evakuovaných osob, ...
 - **Materiál a služby** – nákup vysoušečů zdiva, čerpadel, ...
 - **Nezbytné opravy základní infrastruktury** území neinvestičního charakteru – opravy k obnově dodávek pitné vody, ...
 - **Náklady JSDHO** vzniklé při řešení KS – náklady na péči o členy JSDHO – stravování, ubytování, ...

- Ve výjimečných případech může být rezerva na řešení KS použita na předcházení KS, zejména ve vazbě na MU podle zákona o IZS a ve vztahu k závěrům z dříve řešených KS.
- Při vyhlášení stavu nebezpečí nebo nouzového stavu v důsledku MU budou poskytovány finanční prostředky jako účelová dotace.
- Finanční prostředky do výše 10 mil. Kč jsou odesílány formou dotace státního rozpočtu na bankovní účty postižených krajů.

Rezerva finančních prostředků využitelných pro IZS

- Vytvořena na základě požadavků zákona o IZS.
- Zejména k zajištění akceschopnosti HZS, především na opravu poškozené zásahové techniky a na nákup techniky nové.
- Fungování IZS je finančně zabezpečeno z rozpočtu kapitoly MV. Pokud ale dojde k mimořádným výdajům v důsledku ZaLP, jsou výdaje hrazené z rezervy v kapitole VPS.

Vládní rozpočtová rezerva

- Součástí kapitoly VPS.
- Spravuje MF.
- Obsahuje potenciální zdroje pro řešení MU a KS, výše zdrojů dána možnostmi rozpočtu.
- Způsob použití finančních prostředků upravuje vláda ve svém usnesení ke státnímu rozpočtu na příslušný rok.
- Dle rozpočtových pravidel (zákon č. 218/2000 Sb.) nejméně 0,3 % výdajů státního rozpočtu na příslušný rozpočtový rok.
- O použití rozhoduje vláda a v rozsahu jí určené MF.

§ 25 krizového zákona

- Finanční zabezpečení KŘ na rozpočtový rok.
- Návaznost na zákony:
 - Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech.
 - Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.
- **ÚSÚ ve svých kapitolách** vyčleňují fin. prostředky k zajištění přípravy na KS.
- **Kraje a obce ve svých rozpočtech** fin. prostředky k zajištění přípravy na KS a účelovou rezervu prostředků na řešení KS a odstraňování následků.
- **MF po projednání s MV ve VPS** rezervu fin. prostředků na řešení KS.

§ 31 zákona o IZS

- Finanční zabezpečení IZS.
- Fin. prostředky ke krytí výdajů pro zpracování dokumentace IZS, OO, společných výdajů při ověřování připravenosti k ZaLP a na budování a provozování společně užívaných zařízení pro potřeby IZS, zejména v oblasti telekomunikací a informačních systémů.
- Úhrada mimořádných výdajů – rezerva ve VPS.
- Vláda nebo kraj hradí náklady složek IZS ke krytí výdajů vzniklých při nasazení složek IZS, když neuhrazení těchto nákladů by mohlo ohrozit funkčnost složek IZS.

Zákon o HOPKS a zákon o působnosti SSHR

- Správa zabezpečuje financování HOPKS a financování, obměnu, záměnu, půjčku, uvolnění, nájem, prodej, skladování, ochraňování a kontrolu SHR a podle požadavků krizových plánů i jejich pořizování.
- Uvedené činnosti zajišťuje v součinnosti s ostatními ÚSÚ.

Ze zákona o působnosti SSHR:

§ 3

Správa zabezpečuje financování hospodářských opatření pro krizové stavy¹⁾ a financování, obměnu, záměnu, půjčku, uvolnění, nájem, prodej, skladování, ochraňování a kontrolu státních hmotných rezerv a podle požadavků krizových plánů i jejich pořizování. Správa plní další úkoly stanovené zvláštním právním předpisem.^{1a)} Tyto činnosti zajišťuje v součinnosti s ostatními ústředními orgány státní správy.

<https://www.zakonyprolidi.cz/>

1) Zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

1a) Zákon č. 189/1999 Sb., o nouzových zásobách ropy, o řešení stavů ropné nouze a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nouzových zásobách ropy).

Zákon o státní pomoci při obnově území

- Stanovuje zásady pro poskytování státní finanční pomoci při obnově území postiženého živelní nebo jinou pohromou.
- Pokud došlo k narušení základních funkcí území MU, na základě níž byl vyhlášen stav nebezpečí nebo nouzový stav, může stát poskytnout krajům, obcím, právnickým osobám a fyzickým osobám státní pomoc na obnovu majetku sloužícího k zabezpečení základních funkcí v území.

Možnosti financování MU a KS

1. v rozsahu přidělených prostředků stanovených v jednotlivých kapitolách resortů;
2. z rozpočtové kapitoly VPS – na řešení KS a MU nebo finanční zabezpečení IZS;
3. z vládní rozpočtové rezervy;
4. provedení výdajových restrikcí ve státním rozpočtu;
5. vydání státních dluhopisů;
6. schválení změny salda státního rozpočtu;
7. daňovými opatřeními (úprava sazby daně nebo speciální daň);
8. využití mimorozpočtových zdrojů (státní fondy);
9. pomalejší umořování dluhu v transformačních institucích (Česká konsolid. Agentura, zánik 2007);
10. dary od domácích fyzických a právnických osob;
11. dary ze zahraničí (např. od EU);
12. využití předvstupních fondů;
13. využití Fondu solidarity EU;
14. půjčkou ze zahraničí (např. od Evropské investiční banky);
15. pojištění a pojišťovací pooly.

Pojetí alokace zdrojů k podpoře OO

- Ochrana obyvatelstva = v podstatě **veřejný (případně smíšený) statek**:
 - Kolektivní, nedělitelná spotřeba.
 - Nevylučitelnost ze spotřeby.
 - Nerivalita mezi uživateli.
- Veřejný statek – zabezpečuje se **z veřejných financí**.
- Jak velká má/může být podpora státu z veřejných financí cestou rozpočtů?
- Rovnost šance pro obyvatele na zabezpečení ochrany v:
 - Prostoru (území).
 - Čase.
 - Kvalitě a kvantitě pomoci.
- Zdrojové zajištění, alokace.

- Kritéria významnosti alokace zdrojů pro ochranu obyvatelstva.

Potřeba seberealizace

Potřeba uznání, úcty

Potřeba lásky, přijetí, spolupatříčnosti

Potřeba bezpečí a jistoty

Základní tělesné, fyziologické potřeby vzduch
teplo, voda, potraviny, spánek, hygiena, vyhnutí se bolesti

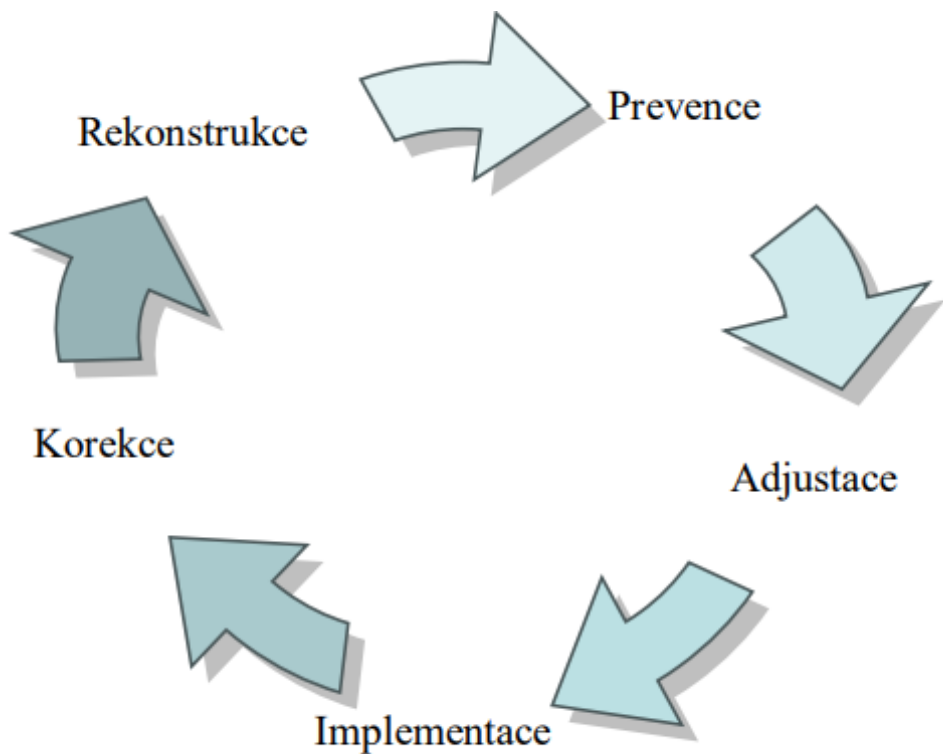
EKONOMIKA ZABEZPEČENÍ KRIZOVÝCH SITUACÍ

Typové plány a alokace zdrojů

Obce a jejich úloha

Financování MU a KS

Mimorozpočtové zdroje v ČR a EU

• Základní otázky:

- **Co a kolik zabezpečovat** (struktura, množství, kvalita)?
- **Jak to zabezpečit** (zdroje a nástroje)?
- **Pro koho jsou vytvářené zdroje (produkty) předurčené, podle jakých pravidel a kritérií** dojde k jejich rozdělování a distribuci mezi jednotlivé kategorie uživatelů v systému OO?
- **Jak a odkud alokovat potřebné finanční prostředky?**
 - Důraz na municipality (kraje, obce).
 - Důraz na finančních prostředků v lokálních rozpočtech i logistickou podporou.

- Finanční hospodaření obce je ovlivněno velikostí obce, počtem obyvatel, charakterem místní a regionální ekonomiky a dalšími faktory.
- Základním nástrojem finančního hospodaření obce je její **roční rozpočet** a **rozpočtový výhled**.
- V rámci svého rozpočtu se obec podílí na **financování krizových opatření**.

Místo typových plánů v procesu alokace zdrojů

- OO je veřejný statek v rozhodující míře garantovaný státem.
 - -> Stát ve své bezpečnostní politice formuluje směry, obsah a povinnosti k jejímu zabezpečení.
 - -> Krizová legislativa vymezuje systém zabezpečení povinností státu a deleguje na jednotlivé ÚSÚ povinnosti a kompetence.
 - -> **vypracování typových plánů pro řešení jednotlivých možných KS.**

- Typové plány jsou souborem informací o jednotlivých druzích KS a jejich řešení pro účely krizového plánování.
- Alokace zdrojů je konkrétně rozpracována v rámci operačních plánů.
- Operační plán – dokument, který pro konkrétní druh KS na daném území stanoví potřebu, postupy, zásady, opatření, síly a prostředky pro jejich zabezpečení.
- Se změnou nařízení vlády č. 462/2000 Sb. a struktury krizových plánů se upustilo od pojmenování „operační plán“ -> **rozpracování TP v operativní části KP.**
- Návaznost alokace zdrojů k řešení KS v souladu s garantovanými typovými plány je možné identifikovat v rozpočtových kapitolách ÚSÚ.

Obec – souhrn / opakování

Tři principy:

1. geografické vymezení hranic,
 2. územně samosprávné společenství občanů,
 3. veřejnoprávní korporace (hospodaří s majetkem, vystupuje svým jménem, nese zodpovědnost).
- Práva a povinnosti – Ústava ČR, zákon o obcích.
 - Část orgánů obce jsou orgány KŘ.
 - Obce, obce s pověřeným obecním úřadem a ORP.
 - Ekonomika funguje na bázi veřejné ekonomiky.
 - Decentralizace práv a povinností.

Úkoly obce v oblasti ochrany obyvatelstva

- Rozhodnutí Rady EU o zřízení finančního nástroje pro civilní ochranu:
 - Vytvoření finančních nástrojů pro finanční pomoc ke zlepšení odezvy, prevence a připravenosti na MU.
- Zákon o krizovém řízení:
 - Starostovi ORP a obecnímu úřadu ORP svěřena povinnost zajišťovat přípravu na MU a KS, průběžně vyhodnocovat úroveň připravenosti.
- Orgány obce:
 - Podílejí se na provádění záchranných a likvidačních prací s IZS.
 - Zajišťují varování, evakuaci, ukrytí a nouzové přežití obyvatel obce.
 - Připravují návrh rozpočtu obce, příp. rozpočtové provizorium nebo rozpočtový výhled obce.
- Podmínky fungování obecního finančního systému jsou definovány v zákoně o obcích, zákoně o rozpočtových pravidlech a v zákoně o rozpočtovém určení daní.

Obce – Financování MU a KS

- Možnost získat dotaci podle dvou právních předpisů:
 - Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech (velká rozp. pravidla).
 - Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů (malá rozp. pravidla)
 - + možnost využití fondů (dále v prezentaci).
- Rozpočet obce, včetně struktury příjmů a výdajů, si zastupitelstvo obce stanovuje samo.
- Z rozpočtu hradí výdaje na činnost v samostatné působnosti i výdaje spojené s výkonem státní správy.
- Výpočet dotace ze státního rozpočtu probíhá prostřednictvím příslušných krajů.

- Obci (případně FO), která se při KS ocitla v mimořádných obtížných poměrech, stát poskytuje podporu ve formě jednorázové peněžité dávky FO nebo jinou mimořádnou formou finanční pomoci FO nebo obci.
- Bezpečnostní rada ORP na jednání projednává finanční zabezpečení připravenosti obce na MU nebo KS a jejich řešení ve správním obvodu ORP.

Nástroje finančního řízení obce

- Rozpočty územně samosprávných celků jsou spravovány na základě zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.
- **Pro finanční řízení obcí a měst jsou využívány:**
 - A. rozpočtový výhled obce,
 - B. rozpočet obce,
 - C. plán pokladního plnění rozpočtu obce.
- Nástroje zajišťují efektivnost hospodaření obce a vyrovnané hospodaření.
- Zajišťují transparentnost a zachycují dopady činnosti obce na její finanční pozici.

A. Rozpočtový výhled obce

- Definován malými rozpočtovými pravidly.
- **Pomocný nástroj finančního řízení** – měl by zajistit dlouhodobě vyrovnané hospodaření a koordinovat investiční aktivitu.
- Zobrazuje **finanční toky v závislosti na realizaci strategického plánu rozvoje**.
- Sestavuje se na období **2–5 let**.
- Obec je povinna prognózovat hospodaření, ale volí si podrobnost výhledu.

B. Rozpočet obce

- Zobrazení finančního hospodaření obce na daný kalendářní rok.
- Krátkodobý nástroj řízení obce.
- Rozhodovací nástroj.
- Jsou skrze něj vymezeny priority, stanoveny cíle, sestaveny operační programy a je prováděna kontrola.
- Alokační, stabilizační a distribuční funkce.

- Základní **typy peněžních operací** jsou:
 - Příjmy.
 - Výdaje.
 - Financování (užití prostředků v případě přebytku rozpočtu nebo krytí deficitu).
- Klasifikace peněžních operací v rozpočtu – **vyhláška MF č. 412/2021 Sb., o rozpočtové skladbě**.
- **Rozpočtová skladba** – číselník, zajišťuje jednotné členění operací veřejných rozpočtů.
- Rozpočtová skladba používá 12 druhů třídění příjmů a výdajů – vybrané 4 – **druhovému, odvětvovému, odpovědnostnímu a konsolidačnímu třídění**.

B.1 Druhové třídění

- Třídí všechny příjmy a výdaje **podle příjmových a výdajových druhů**.
- Zobrazuje ekonomický charakter dané operace.
- Pro obce povinné.
- **Čtyři úrovně podrobnosti** členění peněžních operací obce:
 1. Třídy (nejvyšší úroveň).
 2. Seskupení položek.
 3. Podseskupení položek.
 4. Položky (nejnižší úroveň).

- Nejvyšší úrovně jsou **třídy**:
 - třída 1 – Daňové příjmy;
 - třída 2 – Nedaňové příjmy;
 - třída 3 – Kapitálové příjmy;
 - třída 4 – Přijaté transfery;
 - třída 5 – Běžné výdaje;
 - třída 6 – Kapitálové výdaje;
 - třída 8 – Financování.

- Pod třídami jsou seskupení položek, podseskupení položek, položky.
- Čtyřmístný kód.
- **Třída 5 – Běžné výdaje;**
 - **Seskupení položek 50** – Výdaje na platy a obdobné a související výdaje;
 - **podseskupení položek 501 a 502** – Platy a výdaje na ostatní platby za provedenou práci:
 - **položka 5019** – Ostatní platy;
 - **položka 5021** – Ostatní osobní výdaje;
 - **položka 5029** – Ostatní platby za odvedenou práci jinde neuvedené;
 - ...
 - **Seskupení položek 51** - Výdaje na neinvestiční nákupy a související výdaje;
 - **podseskupení položek 513** – Výdaje na nákup materiálu:
 - **položka 5131** – Potraviny;
 - **položka 5132** – Ochranné pomůcky;
 - **položka 5133** – Léky a zdravotnický materiál.
 - ...
 - **podseskupení položek 515** – Výdaje na nákup vody, paliv a energie.

- **podseskupení položek 516** – Výdaje na nákup služeb
- **podseskupení položek 517** – Výdaje na ostatní nákupy
 - **položka 5171** – opravy a udržování;
 - **položka 5175** – pohoštění.
- **Seskupení položek 59** – Ostatní neinvestiční výdaje:
 - **podseskupení položek 590** - Ostatní neinvestiční výdaje:
 - **položka 5903** – Rezerva na krizová opatření (*novela vyhlášky MF 2018*).

B.2 Odvětvové třídění

- Poskytuje informaci, **na jaký účel byl výdaj použit a z jaké oblasti byly příjmy realizovány.**
- Příjmy a výdaje podle odvětví.
- Je pro obce povinné.
- Klasifikuje veškeré výdaje, kapitálové příjmy a nedaňové příjmy s výjimkou splátek půjček poskytnutých za účelem rozpočtové politiky.
- **Čtyři úrovně podrobnosti:**
 1. Skupiny (nejvyšší).
 2. Oddíly.
 3. Pododdíly.
 4. Paragrafy (nejnižší).

- Nejvyšší úrovně jsou **skupiny**:
 - skupina 1 – Zemědělství, lesní hospodářství a rybářství;
 - skupina 2 – Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství;
 - skupina 3 – Služby pro fyzické osoby;
 - skupina 4 – Sociální věci a politika zaměstnanosti;
 - skupina 5 – Bezpečnost státu a právní ochrana (**spadá sem i OO a KŘ**);
 - skupina 6 – Všeobecná veřejná správa a služba.

- **Skupina 5** – Bezpečnost státu a právní ochrana
 - **Oddíl 51** – Obrana.
 - **Oddíl 52** – Civilní připravenost na krizové stavy
 - **Pododdíly:**
 - **521** – Ochrana fyzických osob:
 - **paragraf 5211** – Civilní ochrana – vojenská část;
 - **paragraf 5212** – Ochrana obyvatelstva;
 - **paragraf 5213** – Krizová opatření (*novela vyhlášky MF 2018*);
 - **paragraf 5219** – Ostatní záležitosti ochrany fyzických osob.
 - **522** – Hospodářská opatření pro krizové stavy:
 - **paragraf 5220** – Hospodářská opatření pro krizové stavy;
 - **526** – Státní správa v oblasti hospodářských opatření:
 - **paragraf 5261** – Státní správa v oblasti HOPKS a v oblasti krizového řízení;
 - **paragraf 5262** – Činnost ostatních orgánů státní správy v oblasti civilního nouzového hospodářství;
 - **paragraf 5269** – Ostatní správa v oblasti HOPKS.

- **Skupina 5 – Bezpečnost státu a právní ochrana**
 - **Oddíl 52 – Civilní připravenost na krizové stavy**
 - **Pododdíly:**
 - **527 – Krizové řízení:**
 - **paragraf 5271** – Činnost orgánů krizového řízení na ústřední úrovni a dalších správních úřadů v oblasti krizového řízení;
 - **paragraf 5272** – Činnost orgánů krizového řízení na územní úrovni a dalších územních správních úřadů v oblasti krizového řízení;
 - **paragraf 5273** – Ostatní správa v oblasti krizového řízení;
 - **paragraf 5274** – Podpora krizového řízení a nouzového plánování;
 - **paragraf 5279** – Záležitosti krizového řízení jinde nezařazené.
 - **528 – Výzkum a vývoj v oblasti civilní připravenosti na krizové stavy:**
 - **paragraf 5281** – Výzkum a vývoj v oblasti ochrany fyzických osob;
 - **paragraf 5289** – Výzkum a vývoj v oblasti krizového řízení.

- **Skupina 5** – Bezpečnost státu a právní ochrana
 - **Oddíl 52** – Civilní připravenost na krizové stavy
 - **Pododdíly:**
 - **529** – Ostatní záležitosti civilní připravenosti na krizové stavy:
 - **paragraf 5291** – Mezinárodní spolupráce v oblasti krizového řízení;
 - **paragraf 5292** – Poskytnutí vzájemné zahraniční pomoci podle mezinárodních smluv;
 - **paragraf 5299** – Ostatní záležitosti civilní připravenosti na krizové stavy.
 - **Oddíl 53** – Bezpečnost a veřejný pořádek
 - **Oddíl 55** – Požární ochrana a integrovaný záchranný systém

B.3 Odpovědnostní třídění

- Příjmy a výdaje třídí na kapitoly státního rozpočtu.
- Čísla kapitol jsou třímístná.
- Zohledňuje odpovědnost a působnost subjektu, který s peněžními prostředky nakládá.
- Pro obce nepovinné.
- Využívají zejména větší obce, u nichž se obecní úřad členění na jednotlivé odbory.

B.4 Konsolidační třídění

- Třídí výdaje vynakládané uvnitř soustavy veřejných rozpočtů a ostatních veřejných peněžních fondů, na které se vyhláška MF o rozpočtové skladbě vztahuje, a příjmy vznikající uvnitř této soustavy.
- Pro obce je povinné.
- Třímístný kód.
- Poskytuje informace o převodech prostředků uvnitř veřejných rozpočtů.
- Konsolidace se provádí i u obecních rozpočtů, např.: se z výkazu vylučují převody mezi jednotlivými bankovními účty, protože u jednoho účtu se jedná o výdaj a u druhého o příjem, ale fakticky obec prostředky ani nevydala, ani nepřijala.

C. Plán pokladního plnění

- Využívá se ke krátkodobému plánování příjmů a výdajů během rozpočtového období (tzv. cash flow).
- Odráží, kdy lze očekávat jednotlivé druhy příjmů s ohledem na správu a výběr daní a kdy v jaké výši musí obec uhradit příslušné výdaje.
- Umožňuje získat přehled o tom, kolik peněžních prostředků bude obec v určitém období potřebovat, aby byla schopna uhradit plánované výdaje.
- Cílem nástroje je zabezpečit dostatečnou likviditu obce, tj. schopnost uhrazovat průběžně a v termínech své plánované výdaje.

Rozpočet obce a jeho vazba na KS

- Rozpočet obce patří do oblasti samosprávné a je jejím finančním plánem.
- Nezabezpečuje financování MU a KS ve správním obvodu ORP.
- Bezpečnostní rada ORP má působnost pro celý správní obvod = provádí výkon státní správy.
- Výši finančních prostředků, které projedná a navrhne bezpečnostní rada k zapracování do rozpočtu obce, zastupitelstvo obce mnohdy neakceptuje.

- Dle **§ 25 písm. a) krizového zákona** obce ve svých rozpočtech na příslušný rok vyčleňují:
 - **objem finančních prostředků** potřebný na zajištění přípravy na krizové situace;
 - **účelovou rezervu** finančních prostředků na řešení krizových situací a odstraňování jejich následku.
- Územně samosprávný celek vypracovává svůj roční rozpočet podle rozpočtové skladby včetně odvětvového třídění k **přípravě, řešení a odstraňování následků KS.**

- Územně samosprávný celek vypracovává svůj rozpočet podle rozpočtové skladby včetně odvětvového třídění, v jehož výdajové části je rozpočtován i objem finančních prostředků k finančnímu zabezpečení, takto:
 - a) k zajištění **PŘÍPRAVY** na krizovou situaci jsou zařazeny oddíly:
 - vodní hospodářství,
 - bydlení, komunální služby a územní rozvoj,
 - ochrana životního prostředí,
 - civilní připravenost na krizové stavy,
 - ostatní činnosti.

- b) na **ŘEŠENÍ** krizové situace je zařazen oddíl:
- civilní připravenost na krizové stavy týkající se činnosti orgánů KŘ na územní úrovni a dalších územních správních úřadů v oblasti KŘ.
- c) na **ODSTRAŇOVÁNÍ NÁSLEDKŮ** krizové situace jsou zařazeny oddíly:
- spojené s obnovou území, jako např. příjmy z prodeje nekapitálového a dlouhodobého majetku a ostatní nedaňové a kapitálové příjmy a neinvestiční transfery týkající se přijetí peněžních darů, plnění pojistných událostí apod,
 - ostatní činnosti; státní moc, státní správa, územní samospráva a politické strany (pomoc z VPS).
- Prostředky by měly být v souladu s přehledem možných zdrojů rizik a analýzy ohrožení.
 - Náklady vynaložené na provedení krizových opatření stanovených obcí uhrazuje obec z vlastního rozpočtu.
 - Orgán KŘ může požadovat uhrazení vynaložených nákladů jako náhradu škody po původci havárie nebo jiné události, kdy vznikla KS a musela být nařízena krizová opatření.

Mimorozpočtové zdroje v České republice

- Různé kategorie **fondů**.
- **Mimorozpočtové** = vazba na státní rozpočet pouze při jejich vzniku, kdy dostanou prostředky ze státního rozpočtu, následně hospodaří nezávisle na státním rozpočtu.
- Lze rozdělit na:
 - Státní fondy.
 - Privatizační fondy.
 - Fondy zdravotních pojišťoven.
 - Fondy na podporu podnikání.

Státní fondy

- **Účelová vazba** mezi určitým druhem příjmů a příslušnými výdaji – peníze mohou být čerpány pouze na konkrétní projekty.
- Zaměřeny na financování určité oblasti veřejného sektoru a ve prospěch uspokojování veřejných potřeb – **zájem státu na úpravě tržních podmínek**.
- **Spravovány ministerstvy** dle zaměření.
- Jsou PO zřízenými samostatným zákonem.
- Financování veřejných statků poskytováním účelových dotací a návratných finančních výpomocí za stanovených podmínek.
- **Příklad:** Státní fond dopravní infrastruktury (využit např. při opravách dopravní infrastruktury po povodních).

Privatizační fondy

- Příjmy získané z privatizace netvořily součást státního rozpočtu ČR a bylo možné je použít pouze k zákonem stanoveným účelům, např. k odstraňování škod, oddlužování privatizovaných podniků, stabilizaci bankovního sektoru, posílení zdrojů nemocenského, důchodového a zdravotního pojištění apod.
- Mezi privatizační fondy patřily:
 - Fond národního majetku ČR (zanikl v roce 2006).
 - Pozemkový fond (zanikl v roce 2013, část agendy převzal Státní pozemkový úřad).

Fondy zdravotních pojišťoven

- Hospodaření ZP má fondový princip.
- Příjmy – zejména zdravotní pojištění.
- Výdaje – zejména proplácí poskytovanou zdravotní péčí, která je hrazena z prostředků povinného zdravotního pojištění.

Fondy na podporu podnikání

- Nabízí pomoc při rozvoji krajů, měst a obcí a podporu pro podnikatelské plány.
- Národní rozvojová banka (dříve Českomoravská záruční a rozvojová banka).
- Dotace, úvěry, ...
- Národní rozvojový fond, Vinařský fond, ...

Fond solidarity Evropské unie

- Možnost čerpat prostředky v rámci členství v EU (mohou i kandidátské země).
- Založen v roce 2002 za účelem krytí škod způsobených zejména přírodními katastrofami.
- V souvislosti s COVID-19 (od r. 2020) rozšířena působnost fondu i o pomoc s událostmi závažného ohrožení veřejného zdraví.
- Rozsah, kritéria a podmínky poskytnutí pomoci definuje Nařízení Rady (ES) 2012/2002.
- **Důvody vzniku fondu:**
 - V létě 2002 se ve střední Evropě vyskytly povodně velkého rozsahu.
 - Přímé škody v Rakousku, ČR, Německu a Francii více než 15 mld. Euro.
 - 18. 8. 2002 – „povodňový summit“ představitelů postižených států.
 - Podpora solidarity, založení fondu.

Hlavní rysy fondu solidarity

- 1. Oprávnění žadatelé** – zejména rozsáhlé přírodní katastrofy.
- 2. Hlavní kritérium** – rozsáhlost přímých škod:
 - 3 mld. Euro, nebo
 - 0,6 % hrubého národního příjmu (HNP) země;
 - v případě událostí závažného ohrožení veřejného zdraví jde o 1 500 000 000 Eur nebo přesahující 0,3 % jeho HNP;
 - -> umožňuje zhodnotit ekonomickou sílu země i relativní prosperitu.
- 3. Výjimečná kritéria** – výjimečně lze fond využít i pro katastrofy nedosahující daných minimálních limitů:
 - katastrofa v jedné zemi se dotýká i země sousední;
 - došlo k „mimořádné“ regionální katastrofě (zvláštní limity vázané na HDP regionů).
- 4. Časový rámec** – žádosti musí podávat vlády postižených zemí a Evropská komise je musí obdržet do 12 týdnů ode dne vzniku prvních škod.

5. **Oprávněné operace** – pouze veřejné výdaje k prvotně naléhavé:

- obnově provozuschopnosti infrastruktury,
- poskytnutí dočasného ubytování a financování záchranných prací k zajištění potřeb postiženého obyvatelstva,
- opatření k ochraně kulturního dědictví,
- vyčištění postižených oblastí, včetně přírodních zón,
- opatření proti závažnému poškození veřejného zdraví.

6. **Škody na veřejných statcích:**

- Vyloučeny jsou pojištěné (nebo pojistitelné) škody a čistě preventivní opatření.
- Pomoc určena pro veřejné statky, které většina zemí nepojišťuje.
- Pojem „nepojistitelnosti“ byl zaveden, aby se neporušila zásada „znečišťovatel platí“ a povinnost přijmout dostatečná preventivní opatření.
- Nehradí soukromé škody.

7. **Minimalizace byrokracie.**

Podmínky oprávněnosti výdajů

- Oprávněné výdaje jsou časově i místně vymezeny.
- Lze nárokovat **prvotní náklady** nebo část výdajů na obnovu majetku k **zabezpečení základních funkcí v území** vyčíslených podle zákona o státní pomoci při obnově území. Jedná se o výdaje, které zohledňují **nutné opravy a jiné zásahy nezbytné pro zajištění obnovy fungování základní infrastruktury a zařízení na postiženém území**.
- Lze hradit **pouze takové výdaje, na základě kterých došlo k uvedení stávajícího majetku do původního stavu**, popřípadě do stavu, který je technicky, kvalitativně a funkčně velice blízký a rovnocenný předchozím materiálním i ekonomickým podmínkám.
- **Z pohledu veřejného zdraví** se financují opatření, jejichž cílem je rychle poskytnout pomoc obyvatelstvu postiženému závažným ohrožením veřejného zdraví a chránit obyvatelstvo před rizikem postižení, včetně prevence, sledování nebo kontroly šíření nemocí, boje proti závažným rizikům pro veřejné zdraví nebo zmírnění jejich dopadu na veřejné zdraví.

- Prostředky mají charakter dotace Národního fondu a podléhají rozpočtovým pravidlům.
- Lze nárokovat oprávněné výdaje, které byly prokazatelně využity a údaje o nich řádně dokladovány a zaznamenány.
- Princip založen na retroaktivní úhradě již uskutečněného a zdokumentovaného výdaje.
- Uplatňování žádostí o dotaci je možné výhradně prostřednictvím kraje, který nese zodpovědnost za sumarizaci požadavků, kontrolu a zprostředkování.
- Možnost zálohové platby a prodloužení lhůty žádosti.

Příklady využití fondu solidarity v ČR

- **Povodně v roce 2002** – zasaženo 9 krajů, evakuováno 200 tis. obyvatel. Pomoc v hodnotě 4,079 mld. Kč.
- **Povodně v roce 2010** – podána žádost na základě kritéria sousedící země a na základě kritéria pro mimořádné regionální katastrofy.
- **Povodně v roce 2013** – pomoc ve výši 411,84 mil. Kč. Nejnutnější opravy vyžadovaly mostky a lávky, poškozená čistírna odpadních vod nebo opravy kanalizace, opravy zničených nezpevněných komunikací apod.
- **COVID-19** – pomoc 17,4 mil. €.
- **Tornádo?**

Příklady využití fondu solidarity v Evropě

	Beneficiary State	Occurrence	Nature of disaster	Category	Damage (million €)	EUSF aid (million €)	Total EUSF aid (million €)
12	ITALY 	October 2002	Earthquake (Molise)	regional	1 558	30.8	3 004.6
		October 2002	Eruption of Volcano Etna	regional	894	16.8	
		April 2009	Earthquake (Abruzzo)	major	10 212	493.8	
		October 2010	Floods (Veneto)	regional	676	16.9	
		October 2011	Floods (Liguria & Tuscany)	regional	723	18.1	
		May 2012	Earthquakes Emilia-Romagna	major	13 274	670.2	
		November 2013	Floods (Sardinia)	regional	652	16.3	
		October 2014	Floods	regional	2 241	56	
		August 2016 to January 2017	Earthquakes	major	21 879	1 196.8	
		October 2018	Floods	major	6 630.3	277.2	
		October 2019	Extreme weather	major	5 619.9	211.7	
13	LATVIA 	January 2005	Storm	major	193	9.5	27.2
		August 2017	Floods	major	380.5	17.7	
14	LITHUANIA 	January 2005	Storm	neighbouring country	15	0.4	17.3
		October 2017	Floods	major	408	16.9	
15	MALTA 	September 2003	Storm and Floods	major	30	0.96	0.96
16	POLAND 	May 2010	Floods	major	2 994	105.6	124.9
		August 2017	Storm	regional	491	12.3	
		June 2020	Floods (Podkarpacie)	regional	282.8	7	

	Beneficiary State	Occurrence	Nature of disaster	Category	Total eligible public expenditure (million €)	EUSF aid (million €)
12	ITALY 	February 2020	COVID-19	Major	3 749.6	76.2
13	LATVIA 	March 2020	COVID-19	Major	91.9	1.2
14	LITHUANIA 	February 2020	COVID-19	Major	176.9	2.8
15	LUXEMBOURG 	February 2020	COVID-19	Major	168.2	2.9
16	MONTENEGRO 	March 2020	COVID-19	Major	15.3	0.2
17	PORTUGAL 	March 2020	COVID-19	Major	2 318.9	55.6
18	ROMANIA 	February 2020	COVID-19	Major	841.4	13.9

https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/thefunds/doc/solidarity/interventions_health_emergencies.pdf

https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/thefunds/doc/solidarity/interventions_natural_disaster.pdf

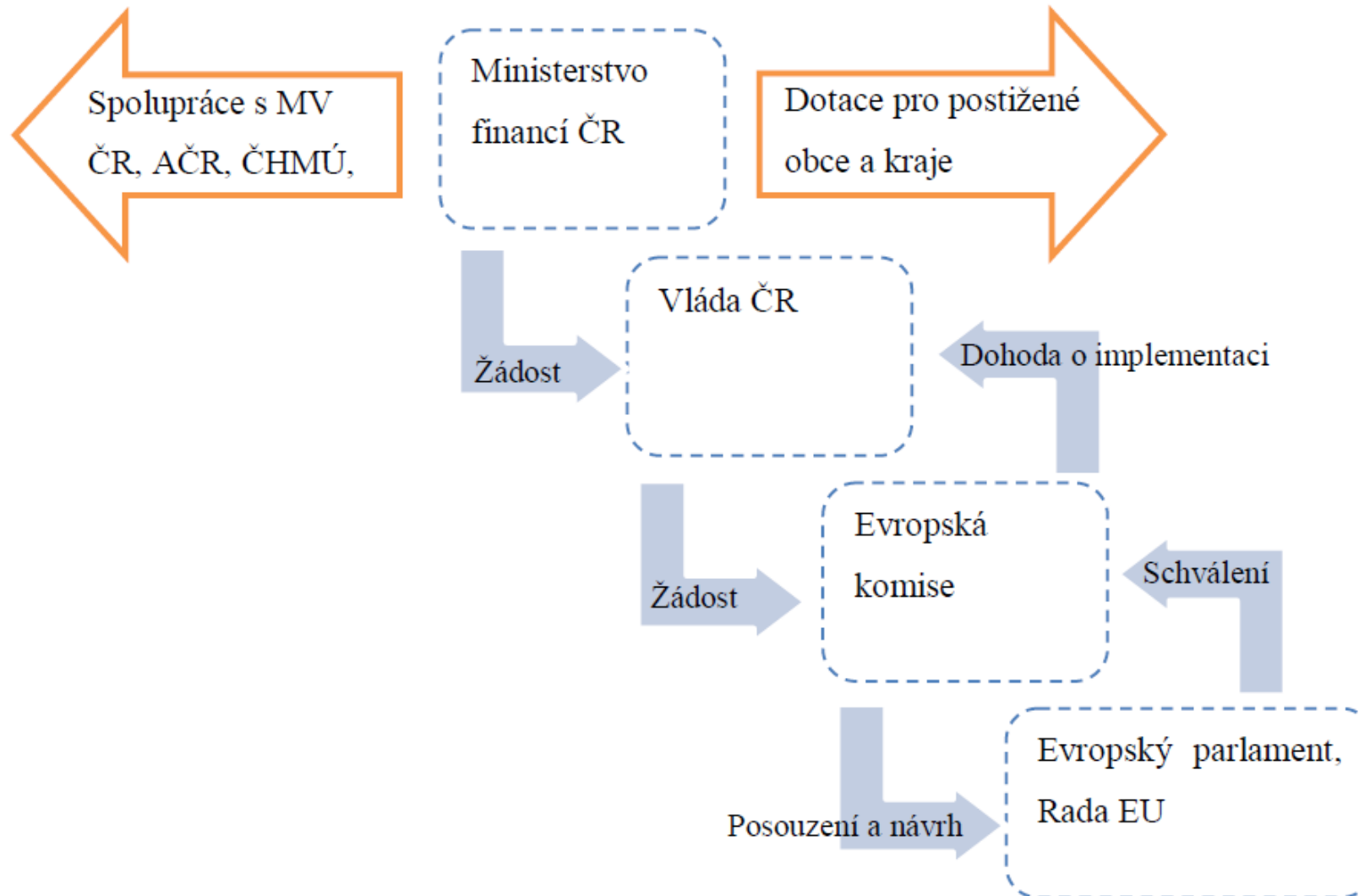
Oprávněné výdaje – povodeň:

- Pořízení jednorázových pomůcek a materiálu.
- Vybudování opěrných zdí k opravě a zprovoznění základní a klíčové infrastruktury.
- Stavby hrází vybudovaných během povodně.
- Náhrady ušlého výdělku dobrovolných hasičů.
- Nadstandardní mzdové výdaje spojené s odstraňováním povodňových škod (přesčasy).

Neoprávněné výdaje:

- Odstraňování škod, které bylo hrazeno ze zahraničních fondů, jiných zdrojů, třetí stranou (např. dary nebo pojištění).
- Pořízení nejednorázových pomůcek, strojů nebo zařízení. Lze financovat pouze hodnotu stroje nebo zařízení, které byly během povodní zničeny či výrazně poškozeny.
- Generální opravy, pokud nejsou odůvodněny.

Dotčené orgány v procesu podání žádosti

Úloha kraje v realizaci podávání žádostí

- MF – orgán odpovědný za koordinaci a implementaci fondu v ČR.
- MFČR spolupracuje se zasaženými kraji (a hl. m. Prahou).
- Kraje vystupují ve dvou rolích – žadatel a zprostředkovatel.
- Oprávněnými žadateli o dotaci mohou být obce, příspěvkové organizace zřízené obcemi, kraj, příspěvkové organizace zřízené krajem.
- Za oprávněnost nárokováných prostředků odpovídá kraj (a hl. m. Praha).
- Kraj zasílá na MF ČR souhrnnou žádost o dotaci z Národního fondu a odpovídá za její správnost.
- Publicita.

Pojištění a pojišťovací pooly

Pojištění obce

Pojišťovací pooly

POJIŠTĚNÍ OBCE

- Pojišťovny mají produkty pro obce a kraje ve formě komplexního pojištění (majetku, odpovědnosti, zemědělských rizik).
- Pojištění jako **transfer rizika** – pokud má obec majetek pojištěný, může v případě výskytu MU a KS krýt obnovu. Nenahrazuje jiné postupy ovládání rizika!
- O pojištění zpravidla rozhoduje rada obce.
- Pojištění je prostředek pro krytí negativních důsledků nahodilosti → výskyt MU a KS.
- Specifika povodní.

	Vysoká pravděpodobnost	Nízká pravděpodobnost
Vysoká úroveň dopadu	vyhnutí se riziku nebo redukce rizika	transfer rizika
Nízká úroveň dopadu	redukce nebo retence rizika	retence

Pojistitelná rizika

Musí splňovat kritéria:

- „nahodilost rizika“ (jde o vyloučení „jevů jistých“, riziko je „nahodilé“ již z principu);
- vyčíslitelnost škod (musí být možné vyčíslit dopady);
- identifikovatelnost rizika (musí být určena příčina vzniku negativní události);
- možnost vzájemného vyrovnávání rizik;
- ekonomická přijatelnost (pojišťovnám nepřinese ztrátu).

POJIŠŤOVACÍ POOLY

- **Pool = společenství pojistitelů za účelem společného krytí rizika určitého typu.**
- První pooly v Evropě ve dvacátých letech 20. století v souvislosti s vývojem letecké dopravy.
- Více pojistitelů uzavírá dohodu o společném postupu při pojištění určitých rizik.
- Typické pro rizika velkého rozsahu (dopadu).
- Diverzifikace rizika – pojistitelé dávají do poolu své pojistné smlouvy, vytváří se rozsáhlejší soubor (kmen) pojistných smluv a z něj jsou hrazena pojistná plnění.
- Nejúčinnější, pokud počet subjektů sdílejících riziko je dostatečně velký a korelace rizik mezi subjekty nízká.
- Pojištění rizik atomových, v letecké dopravě, škod důsledkem přírodních katastrof atd.

- **Výhody:**

- celkové ručení se diverzifikuje mezi jednotlivé členy;
- vzniká subjekt se značnou finanční a upisovací silou;
- akceptovatelnými se stanou i rizika příliš vysoká;
- transparentnost;
- přehledná kontrola možných kumulovaných rizik;
- redukce správních nákladů.

Český jaderný pojišťovací pool

- Působí v ČR, pojištění jaderných havárií.
- Volné sdružení komerčních pojistitelů.
- V roce 1994 ČR přistoupila k Vídeňské úmluvě o občanskoprávní odpovědnosti za jaderné škody.
- 20. července 1995 podepsána smlouva o spolupráci pojistitelů pro pojištění odpovědnosti z provozu jaderných zařízení na území ČR.
- V roce 1996 zahájil Český jaderný pojišťovací pool aktivní činnost.
- První pojištěnou elektrárnou se stala v roce 1998 jaderná elektrárna Dukovany.

- Český jaderný pojišťovací pool poskytuje:
 - pojištění zákonné odpovědnosti provozovatele jaderného zařízení za jaderné škody dle atomového zákona;
 - pojištění odpovědnosti dodavatelů zařízení a služeb pro jaderný průmysl;
 - pojištění provozovatelů zdrojů ionizujícího záření (dobrovolné pojištění);
 - pojištění obecné odpovědnosti provozovatelů (pojištění nejaderných škod).
- Kromě pojištění odpovědnosti je možné pojištění majetku a další pojištění.
- V současnosti se Český jaderný pojišťovací pool podílí na pojištění a zajištění více než 386 jaderných elektráren po celém světě.
- Spolupráce s dalšími pooly.

Zahraniční pojišťovací pooly

- Švýcarský pool.
- Pool Velké Británie.
- Americký pool.
- Regionální státní pojišťovací pool USA.

Státní pomoc při obnově území

Státní pomoc
Legislativní rámec

STÁTNÍ POMOC PŘI OBNOVĚ ÚZEMÍ

- Pokud dojde k narušení základních funkcí území v důsledku MU, kdy došlo k vyhlášení krizového stavu, může stát poskytnout vybraným subjektům (např. krajům, obcím) pomoc na obnovu majetku sloužícího k zabezpečení základních funkcí v území.
- Cílem státní pomoci je obnova základních funkcí v území.
- Příjemci státní podpory jsou kraje, obce a další právnické osoby (s výjimkou PO hospodařících s majetkem státu) a fyzické osoby.

Legislativní rámec obnovy území

- zákon č. 12/2002 Sb., o státní pomoci při obnově území postiženého živelní nebo jinou pohromou.
- zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (od 1.7. 2023 bude platný nový stavební zákon č. 283/2021).
- zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech.
- zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi.
- vyhláška MF ČR č. 186/2002 Sb., kterou se stanoví náležitosti přehledu o předběžném odhadu nákladů na obnovu majetku sloužícího k zabezpečení základních funkcí v území postiženém živelní nebo jinou pohromou.

(více v samostatném tématu)

Etapy finančního zabezpečení KS

Prevence, příprava, řešení, obnova, odstraňování následků KS

Etapy finančního zabezpečení KS

- Dle § 25 krizové zákona vyčleňují obce za účelem finančního zabezpečení běžného rozpočtového roku objem finančních prostředků:
 - a) potřebných k zajištění přípravy na krizové situace včetně prevence;
 - b) jako účelovou rezervu na řešení krizových situací;
 - c) na odstraňování následků krizových situací.
- Podkladem pro plánování finančního zabezpečení je přehled možných zdrojů rizik a analýzy ohrožení.
- **Etapy:** prevence, příprava, řešení, obnova, odstraňování následků KS.

Etapa 1: Období k zajištění prevence

- Obce plánují finanční prostředky na rozbor, studie a analýzy, provádí hodnocení rizik, posuzují způsob dostatečného finančního zajištění (alokace finančních prostředků), stanovení a zajištění bezpečnostního, technického a organizačního charakteru, navrhuji opatření.
- Podkladem pro plánování finančního zabezpečení jsou:
 - Právní předpisy.
 - Analýza ohrožení ORP a rozpracované typové plány.

Výdaje na finanční zabezpečení prevence představují finanční prostředky v rozpočtu obcí dle odvětvové skladby:

a. průmyslová a ostatní odvětví hospodářství, např.:

- úprava vodohospodářsky významných a vodárenských toků,
- odbahnění, čištění atd. vodních děl v zemědělské krajině, ...

b. služby pro obyvatelstvo, např.:

- bytové hospodářství (ve spojení s ochranou před MU),
- územní plánování v kontextu OO,
- environmentální výchova, ...

a. bezpečnost státu a právní ochrana:

- činnost orgánů KŘ na území úrovně a dalších správních úřadů v oblasti KŘ.

b. ostatní činnosti, které jsou jinde nezařazené.

Etapa 2: Období k zajištění přípravy

Finanční prostředky ve výdajových částech rozpočtů obcí jsou plánovány např. k zajištění bezpečnosti státu a právní ochrany:

- pořízení, výstavba, provoz, údržba a oprava prvků JSVV,
- činnost i související s hospodařením s materiálem civilní ochrany,
- výdaje na pracoviště krizového řízení, jejich zřizování a technické vybavování,
- zajištění komunikačních prostředků,
- výdaje na informační podporu krizového řízení,
- a další.

Finanční zabezpečení obcí je plánováno a tříděno rovněž dle **druhové rozpočtové skladby**. Jde o běžné výdaje např. na:

- platy a ostatní platby za provedenou práci,
- nákupy materiálu dlouhodobého a krátkodobého využití (např. ochranné pomůcky, zdravotnický materiál, ...),
- nákupy ostatních služeb (např. rozbor pitné vody, odstranění a odvoz naplavenin, ...),
- ostatní nákupy (např. zajištění oprav a údržby techniky a zařízení).

Obce k zajištění prevence a přípravy na KS využijí **programové financování**, které zdrojově zajišťuje:

- a) MMR v rámci IROP (např. zvyšování odolnosti proti katastrofám).
- b) MV v rámci IROP, dotacemi na reprodukci požární techniky, zabezpečení akceschopnosti JSDH, ...
- c) MZe v rámci Programu rozvoje venkova, dotací v oblastech vodovodů a kanalizací, rybníků a prevencí před povodněmi.
- d) MŽP v rámci Operačního programu životního prostředí.

Další zdrojová podpora obcím k zajištění prevence a přípravy na KS je v **programech podporovaných krajem:**

a) programové financování v rámci podpory regionálního rozvoje:

- zlepšování vybavení regionu infrastrukturou a zajištění dopravní obslužnosti,
- opatření k ochraně ŽP , omezování vlivů narušujících krajinu a udržení krajiny.

b) programy k zajištění činnosti JSDH.

Etapa 3: Období řešení KS

- V etapě řešení KS jsou prostředky ve výdajové části rozpočtů obcí plánovány k zajištění bezpečnosti státu a právní ochrany, zejména na zabezpečení řídicích činností, připravenosti na MU, KS a ochranu KI.
- **Obce v období řešení KS použijí všech dostupných finančních zdrojů, zejména:**
 - rozpočty obcí, tj. vlastní zdroje,
 - pojištění majetku obcí,
 - dary a příspěvky od jiných subjektů,
 - veřejné sbírky.

Etapa 4: Období obnovy

V rámci zajištění obnovy a udržitelného rozvoje území se provádí:

- rekognoskace postiženého území,
- dokumentace rozsahu škod,
- porovnání reálných škod s inventarizačním soupisem majetku obcí a provedených prvotních finančních nákladů a následných opatření,
- finanční zajištění či krytí objednaných služeb, prací, nákupu apod.,
- informování pojišťoven a odhadců nemovitostí o rozsahu škod na veřejném majetku,
- seznámení se zvláštním právním předpisem, který řeší státní pomoc při obnově území.

- Po vyčerpání všech dostupných finančních zdrojů, lze požádat o finanční pomoc kraj nebo MF o uvolnění prostředků z účelové rezervy v kapitole VPS.
- Obec na základě rekognoskace postiženého území sumarizuje prvotní náklady a nezbytná opatření obce.
- Kraje, kde došlo k vyhlášení KS, si vyžádají od obcí vyplněný formulář se sumarizací.
- Kraje na základě formulářů provedou přerozdělení finančních prostředků.
- Jsou-li prostředky krajů nebo rychlé účelové dotace vyčerpány, mohou kraje požádat o uvolnění dalších finančních prostředků.

Etapa 5: Odstraňování následků KS

Pro odstraňování následků KS mohou být prostředky v příjmové a výdajové části rozpočtů krajů a obcí plánovány a tříděny dle rozpočtové skladby odvětvově, následujícím způsobem:

- průmyslová a ostatní odvětví hospodářství;
- služby pro obyvatelstvo;
- bezpečnost státu a právní ochrana;
- ostatní činnost, které jsou jinde nezařazené,
- odvětví řešící přijaté peněžní dary a věcné dary, granty, dotace, transfery, příspěvky, odškodněné pojistné události apod.

- Obce KS mohou zřídit veřejné sbírky.
- Obce mohou využít finanční prostředky v rámci státní pomoci.
- Příprava podkladů pro rozhodnutí o poskytnutí státní pomoci.
- Obce zpracovávají harmonogram obnovy postiženého území a mohou stanovit priority.

Doplnění

- V roce 2018 byla novelizována vyhláška MF o rozpočtové skladbě.
- Pro rozpočty krajů a obcí zřízeny:
 - položka 5903 – Rezerva na krizová opatření,
 - paragraf 5213 – Krizová opatření.
- -> ovlivnění třídění v rozpočtech obcí.

Česká národní banka v systému KŘ

Úloha a místo ČNB v systému KŘ

Kritická infrastruktura v působnosti ČNB

Úloha a místo ČNB v systému KŘ

- Ústřední banka ČR, zajišťuje cenovou stabilitu a určuje měnovou politiku.
- Dohlíží nad finančním trhem a řeží krize na finančním trhu.
- Rozpoznává, sleduje a posuzuje rizika ohrožení stability finančního systému.
- Přispívá k odolnosti finančního systému a udržení finanční stability.
- ČNB řídí sedmičlenná bankovní rada (guvernér, 2 víceguvernéři, členové).
- Spolupracuje s ostatními centrálními bankami, zejména v EU.
- Ústředí v Praze + další pracoviště včetně záložního krizového pracoviště.

- ČNB má identifikovány kritické činnosti, jejichž kontinuitu je při řešení KS nezbytné zajistit.
- ČNB se podílí na plánování obrany státu:
 - Zákon o zajišťování obrany ČR v § 6 odst. 3 uvádí: *„Česká národní banka v oboru své působnosti stanoví a uskutečňuje opatření k zajišťování obrany státu, včetně plánování prostředků na ně“.*
- *Dle zákona č. 241/2000 Sb., o HOPKS je guvernér ČNB za stavu ohrožení státu a válečného stavu oprávněn využít specifických regulačních opatření.*

- ČNB má při přípravě na KS a jejich řešení následující úkoly:
 - zřídit krizový štáb,
 - vést přehled možných zdrojů rizik a provádět analýzy ohrožení,
 - zpracovat krizový plán,
 - určit opatřením obecné povahy prvky kritické infrastruktury náležící do její působnosti,
 - kontrolovat plány krizové připravenosti subjektů kritické infrastruktury náležící do její působnosti,
 - zabránit a předcházet ohrožení nebo narušení finanční stability zejména omezením šíření krize, včetně jejího šíření na tržní infrastrukturu.

Kritická infrastruktura v působnosti ČNB

- Odpovědný orgán za kritickou infrastrukturu **finančního trhu**.
- Odvětvová kritéria – **odvětví finanční trh a měna**.
- Za účelem řešení KS v oblasti finančního trhu ustavila ČNB **Krizový štáb kritické infrastruktury finančního trhu**, v němž jsou kromě ČNB samotné zastoupeny jednotlivé subjekty KI prvků KI v odvětví finanční trh a měna.

Na cvičení:

- Pomůcky – hledání informací.
- Skripta Ekonomika KS – z Moodle UO.